

SPEAKING AND COMMUNICATION IN PUBLIC LIFE. SOCIO-LINGUISTIC ANALYSIS OF COMMUNICATION²⁴

Assoc. Prof. Milen Minchev
Department of Industrial Design
“Angel Kanchev” University of Ruse
Tel.: +359 887 550 494
E-mail: mminkov@uni-ruse.bg

***Abstract:** The paper reviews the following philosophical realities: the political class - media, prominent intellectuals - media, experts in economics media, “ordinary” people - media. Foreshortenings of the impact of this type of communication on the aesthetic taste and aesthetic education of children, pupils, students and young people in general in Bulgaria.*

***Keywords:** Philosophical Realities, Media, Aesthetic Education*

ВЪВЕДЕНИЕ

Проблемът за общуването между хората и естетическото му въздействие върху отделната личности основно върху младите хора, съм изложил под формата на въпроси.

Надявам се заедно да открием и отговорите им.

За да бъде структурата на темата четивна и убедителна, я разделям в няколко направления, използвайки приетия във философската литература термин „релация“.

Започвам всяка от подтемите с божественото словосъчетание „*В началото бе словото*“.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Първа релация: държавно управление, политици – общество.

Светът е въртоп от събития – наука, милитаризъм, пацифизъм, екология, политика, планетарни разделения между хората, но и глобалното опростачване и деестетизация на езика при комуникациите. Обясненията са много.

Да си зададем следния въпрос: въпрос на чест ли е и ние, българите, да не останем изолирани и да не се включим в тези световни процеси по „подобаваш“ начин? Мъдрият български народ е констатирал във фолклора, че „рибата се вмирихва откъм главата“. Коя ли ще да е тази „риба и тази глава“.

Нужно е да признаем, че това най-вече е т.н. „политическа класа“, т.е. тази, която е задължена по закон, да се грижи за развитието, благоденствието и просперитетата на една нация, и не а последна място за формирането на естетически и морални устои, за културата на това общество.

Какъв е начинът на „общуване“ на тази прослойка с него, с обществото, как тя предметява своите ангажименти? Би следвало първо да е чрез словото, през поведението ѝ и накрая чрез делата ѝ. И ако първо е словото – „опазил ни Бог“!

Немалка част от тази т.н. „политическа класа“ оказва брутална съпротива на словесната изящност. Но, да оставим изящната словесност на поетите, писателите и романтиците.

Добре, но как да оставим в такъв случай, използването в комуникацията с обществото, използването и употребата на такива кошмарно нелогични и абсурдни речеви конструкции от рода на „потребителска кошница“, „политически чадър“, „високите етажи на властта“, „умните и красивите“ и ред други подобни дивотии? Толкова ли е нисък индивидуалният им индекс на интелигентност? И ако ще бъдат използвани „метафори“, нека бъдат намирани по-

---

²⁴ Докладът е представен на онлайн сесията на секция „Промислен дизайн“ на 29 октомври 2021 г. с оригиналното заглавие на български език: ГОВОРЕНЕ И КОМУНИКАЦИИ В ОБЩЕСТВЕНИЯ ЖИВОТ. СОЦИО-ЛИНГВИСТИЧЕН АНАЛИЗ НА ОБЩУВАНЕТО

красиви, по-правилни и по-адекватни такива. Какво трябва да се очаква от тези, които започват изказа си с израза „ако трябва да бъде честен“ или „ако трябва да бъде откровен“ – наистина не знам какво да мисля?

Подобни „стилистични“ ракурси, не са ли достатъчни, за да взривят вярата на разумния човек, в смисъла на естетическото възпитание и формиране на младите хора в България?

Разбира се, че ще се намерят и такива българи, които бих казал, инфантилно ще ми заявят, че така е по целия свят, а не само български феномен. Може би ще са прави.

Докато честата и от доста „всички“ употреба на думата „задкулисие“, направо ме въбесява. Да припомня – зад кулисите се извършват почти половината от нещата, нужни за успешното протичане на случващото се на сцената. И „зад кулисите“, никога не е било място за мистични, вероломни и подли машинации и действия. Точно обратното – там са помощниците в спектакловия екип. Така че, да ме извиняват „умните и красивите“, когато избълват тази дума, всъщност никъде по речниците не съм срещал такава, наречена „задкулисие“. Влагането на толкова негативна конотация от висш порядък, на подобно демонстриране на тези толкова самотни, никому не пречещи сценични приспособления е прекомерно. По какъв начин аргументират тези представители на „политическата класа“, преносния смисъл който влагат – т.е. като потайни, мръсни, интригантски, корупционни и каквито още си помислите злокобни пространства? Как ще обяснят истинското значение на думата „задкулисие“ на децата си, например?

Следващото нещо, което ме влудява е употребата на чудната дума „безхаберие“. Използва се безобразно, поголовно, с повод и без повод. Докато думата „хабер“ има тюркско-арабски произход и означава според речниците – 1. вест, известие, 2 зн. познание, понятие; то думата „без“ е българска и обикновено означава отсъствие на нещо. Как се получава това просташко смесване на чуждица с думата „без“ в ролята ѝ на представка, не си го обяснявам по друг начин, освен като неграмотност и нагла подигравка с българския език. Отново ще спомена, че подобно лигавене с езика е обида към мислещия, образован, четящ човек.

По дефиниция – народните избраници, управляващите, политическите лидери, би следвало да са едни от най-сериозно информирани и подготвени за случващото се по света и у нас. Ами да – ето ви демонстрация на „интелектуалната им мощ“ – в областта на комбинаториката – „редене на пъзели (политически)“, кулинарна вещина – „разделяне на парчета от баницата“, икономическа грамотност – „извличане на дивиденди“, завидна компетентност в бойните спортове – „извиване на ръце“, „използване на бухалки“, фолклорна себеотдаденост – „раздаване на калпак“, познания в областта на военното дело – там пък се „залагат мини“, безупречната употреба на глаголите и глаголните форми – „слугуване“, „каса“, „входирам“, „нахраня“ и пр. и пр.

Следваща релация: медии – общество

„В началото бе словото“

Струва ми се видно, без да съм пристрастен, че замърсяването, изопачаването, опошляването на езика, съществено негативна роля играят немалка част от представителите на журналистическата гилдия. Подобни журналисти не пропускат възможността първи, „умират си за това“ да разделят хората на „обикновените хора“ и вероятно на останалите, които би следвало да са „необикновени“. Не ми е ясно откъде накъде, подобни представители на тази професия, вярвайки си наистина, че са „четвъртата власт“, проявяват подобно самочувствие? Твърде позорно апропо.

Да обърнем внимание на една друга чудесия – забелязали ли сте, че повечето от тях, като че ли са фанатично влюбени в думата „скандал“. Те го жадуват, флиртуват с поводите за възникването му, изпитват сякаш почти органична наслада да го въздигнат в степен, тръпнейки в „любовно“ очакване на следващия такъв.

Ако по сто пъти на ден от медиите се чува думата „скандал“, ако този побъркващ рефрен издънва слуха и ума на слушателите и зрителите е такъв интензитет, как трябва да понасяме подобна Родина? Как тя да бъде красива, привлекателна, и най-вече обичана? Ако е така „скандално опакована“ как на нея трябва да гледа останалия свят? Позитивно ли?

Изкушавам се да завърша с любимото си словосъчетание „широко скроен, широко скроена“, разбира се в значението ѝ на „човекът“. Негово величество човекът, доколкото съм осведомен, се зачева и ражда, а не скроява и съшива. Подобни „метафори“ се раждат, уверен съм, в „късите мозъци и разнебитените общества“. Дано този, който е сътворил този обиден етикет, се замисли каква е неговата „кройка“. Но тази глупост да бъде мултиплицирана от журналисти като медиатори между хора от всякакъв вид, твърде силно съм убеден в това, е недопустимо.

А какво ще кажете, когато чуете, че еди кой си се държи „обрано“?

Спирам до тука.

Щях да пропусна детските предавания.

Има ли някакво съмнение у мислещия човек, по отношение на преводните анимации за деца, че те в голяма степен са най-малкото неподходящи за тях, за да не кажа, че в определени случаи са направо идиотски. Заслушайте се за няколко минути само в тези т.н. „детски развлекателно-поучителни“ предавания. Ще се сблъскате с изключителен, безобразен шум, противна интонация на озвучаващите артисти, гротески имена на героите и обстоятелствата около тях, дивашки възклицания и фалшива убедителност на действието...

Дали това се харесва, и по-важното, дали от такъв тип комуникации с тях, се харесва на децата на България?

Що за език и що за употребата му?!?

Последен пример – детски предавания по радиата.

„Да си жив и здрав и да умреш прав“, „Защото снощи правих кекс“ – припяват децата, друсайки се твърде безочливо.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Ако до тука не се откроява твърде отчетливо, антиестетическия ефект на описаното, върху възпитанието на децата и порастащите в нашето Отечество, вероятно съм си изгубил времето. За което, ако е така, моля да бъда извинен.

Възнамерявам, въпреки всичко, да продължа темата с естетическото въздействие на езика, върху „обикновените“ хора и особено върху „обикновените млади хора“. Надявам се, че използването на „клишетата“ и „жаргонната“ естетика в ежедневно ни общуване, до следващото ми изследване, ако не изобщо да изчезнат, то поне да намалят нуждата от пространно проучване и продължително описание.

Вярвам също така, че ние, хората на духа, сме първите длъжници за минимализиране на щетите върху всички нас на подобни явления.